

Παντελής Πουλιόπουλος

ΝΕΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΕΚΤΑΚΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΣΕΚΕ

Γράφτηκε: Γενάρης 1926

Online Έκδοση: Ελληνικό Αρχείο Παντελή Πουλιόπουλου, Σεπτέμβρης 2003

HTML Markup: Αντώνης Μεγρέμης για το *Αρχείο των Μαρξιστών στο Internet*, 2003

Την 26η του περασμένου Νοεμβρίου συνήλθε στην Αθήνα ένα Εκτακτο Συνέδριο του Κόμματος. Οι συνθήκες υπό τις οποίες συνερχότανε δεν του επέτρεψαν να κάνει τις εργασίες του κάμποσες μέρες, να συζητήσει, λιγότερο ή περισσότερο πλατιά, όλα τα θέματα της ημερησίας του διατάξεως και να λήξει την 3η Δεκεμβρίου. Στο Συνέδριο παραβρεθήκανε αντιπρόσωποι της Κομμουνιστικής Διεθνούς και της Βαλκανικής Κομμουνιστικής Ομοσπονδίας.

Είναι γνωστό βέβαια, και όλα τα προηγούμενα αντιπροσωπευτικά σώματα του κόμματος δεν έλειψαν να τονίσουν, ότι το Συνέδριο που θα συνεκαλείτο τώρα έπρεπε να είναι το Τρίτο Τακτικό. Από τον καιρό του Δεύτερου Τακτικού Συνεδρίου (Απρίλιος 1920) συνήλθαν μια Συνδιάσκεψη, δύο Εθνικά Συμβούλια και τρία Εκτακτα Συνέδρια του Κόμματος. Καθ' όλο αυτό το διάστημα εφαρμόστηκε στο Κόμμα μας καλύτερα παρά σε κάθε άλλη περίπτωση η αρχή του: “ce n'est que le provisoire qui dure!” (“εκείνο που διαρκεί είναι μόνο το προσωρινό!”).

Δεν μπορούμε να πούμε, ότι τα τόσα και τόσα ποικίλα σώματα υποκατάστησαν για το Κόμμα μας, ότι θα του 'δινε ένα Τακτικό Συνέδριο, θέτοντας τις οριστικές βάσεις του προγράμματός του. Σχεδόν όλα συνήλθαν για να σώσουν τον οργανισμό του Κόμματος καθαρά και από μια νέα εσωτερική έκρηξη, να ορίσουν υποψιφίους για βουλευτικές εκλογές, ή να δώσουν μια βιαστική λύση επάνω σε ζητήματα του αγώνος που δεν μπορούσαν να μένουν επ' άπειρον εκκρεμή. Εξαιρέσεις: η Συνδιάσκεψη του Φεβρουαρίου και το Εθνικό Συμβούλιο του Μαΐου 1923. Στην πρώτη, οι σοσιαλδημοκράτες τότε ηγέτες κατόρθωσαν να επιβάλουν στο απροπαρασκευάστο και σχεδόν ακατατόπιστο Κόμμα μας να ψηφίσει τις περίφημες εκείνες προγραμματικές θέσεις, που αν και άντικρυς αντίθετες με τις σταθερά επαναστατικές διαθέσεις της μεγάλης προλεταριακής πλειοψηφίας του

Κόμματος, η οποία ποτέ δεν έπαψε να θέλει το Κόμμα ένα αληθινό και ζωντανό Τμήμα της Κ.Δ. - θα οδηγούσαν μολοντούτο κατευθείαν στην πλήρη απόσπαση του Κόμματος από την Κ.Δ. και στη μεταβολή του σε ένα "Ένωτικό Εργατικό Κόμμα", σαν εκείνο που εξακολουθούν να ενυπνιάζονται ακόμη οι κύριοι Γ.Α. Γεωργιάδης και Αρ. Σίδερης. Το Εθνικό Συμβούλιο εξάλλου του Μαΐου έχει κατά τούτο μια ξεχωριστή σημασία διότι έδωσε στο Κόμμα τις γενικές ορθές γραμμές μιας κομμουνιστικής επαγγελματικής, τακτικής, πράγμα που και το τελευταίο έκτακτο συνέδριο παραδέχτηκε. Η κατάσταση αυτή οπωσδήποτε χαρακτηρίζει την εξαιρετικά ανώμαλη εσωτερική ζωή του Κόμματός μας μέχρι σήμερα.

Ολες τις ανωμαλίες και τα παλαιά σφάλματα δεν μπορούσε βέβαια να τα εξαφανίσει με μια μονοκονδυλιά του το Συμβούλιο του Φεβρουαρίου 1924. Θα ήταν αυταπάτη να το πιστεύουμε. Αδιαμφισβήτητα διέσωσε το Συμβούλιο εκείνο το Κόμμα μας από τις ολέθριες επιρροές που απειλούσαν αυτόν τον οργανισμό του, και αυτό το γεγονός δίνει στο φεβρουαριανό Συμβούλιο μια ξεχωριστή θέση μέσα στην ιστορία του ΚΚΕ. Ενα λάθος του Συμβουλίου, πολύ βασικό: έδωσε τριμελή μόνο διοίκηση στο Κόμμα, ενώ την επιφόρτιζε να προετοιμάσει πολύ σύντομα το Τρίτο Συνέδριο. Η κατοπινή εξέλιξη μας απέδειξε τη σημασία αυτού του λάθους. Η μακρά περιοδική απομάκρυνση μελών της Κ.Ε, η εξορία ενός μέλους της και πλείστα άλλα αναπότρεπτα τεχνικά εμπόδια έκαμαν ασθενέστατο το κεντρικό όργανο του Κόμματος, αν και παράλληλα η δύναμη του Κόμματος, τόσο η εξωτερική όσο και η επιρροή του μέσα στις μάζες αύξαιναν σημαντικά. Αν προσθέσουμε και τα πιο απλά καθήκοντα που επιβάλλονται στα λιγοστά στελέχη του κόμματος μαζί με τη φασιστική αντίδραση που ξέσπασε τελευταία, βλέπουμε ότι η προπαρασκευή του Τρίτου Τακτικού Συνεδρίου καταντούσε τώρα περισσότερο δύσκολη από κάθε άλλη φορά.

Ετσι η ανεπάρκεια της οργανωτικής και πολιτικής προπαρασκευής επέβαλαν, ώστε το Συνέδριο του Νοεμβρίου να κηρυχθεί όχι Τρίτο Τακτικό, αλλά Έκτακτο. Ασφαλώς ήλθε ο καιρός που εξετάζοντας την κατάσταση του Κόμματός μας πρέπει τους όρους της συγκρίσεως να τους ζητούμε στο μέλλον, σ' εκείνο που πρέπει, που οφείλει να γίνει το Κόμμα μας, και όχι στο παρελθόν του. Ωστόσο, για να εκτιμήσουμε του Συνεδρίου το έργο και για να γνωρίσουμε τα εφόδια με τα οποία αρχίζαμε τώρα να κάνουμε το καινούργιο μας ξεκίνημα, πρέπει να εξετάσουμε σε ποια κατάσταση βρήκε το Κόμμα το Συνέδριο του Νοεμβρίου.

Γενικά μπορούμε να ειπούμε, ότι το βρήκε από πολλές απόψεις σε καλύτερη κατάσταση από κάθε άλλη φορά. Ποτέ άλλοτε η πίστη και η αφοσίωση των μελών προς το Κόμμα τους δεν ήταν τόσο στέρεα και τόσο φανατική όσο τώρα. Και ποτέ άλλοτε στο παρελθόν η επιρροή του Κόμματος μέσα στις εργαζόμενες μάζες δεν ήταν τόσο μεγάλη, τόσο ξεκαθαρισμένη και μακριά από κάθε σύγχυση, όσο τώρα. Ο αριθμός των οργανώσεων και των μελών του Κόμματος σημαντικά αυξημένος, και η ταχύτης της αναπτύξεώς του με την είσοδο νέων προλεταριακών ιδίως στοιχείων, πολύ μεγαλύτερη. Το πολιτικό κύρος του Κόμματος γενικά και η θέση του, μέσα στο επαγγελματικό κίνημα - παρ' όλες τις αντιδράσεις και τις ελλείψεις και τα λάθη - σε ανιούσα διαρκώς κλίμακα. Η τελευταία σοσιαλδημοκρατική απόπειρα τόσο στη Θεσσαλονίκη, όσο και στην Αθήνα καταπολεμήθηκε αποφασιστικά από την πρώτη της εμφάνιση και συντρίβηκε πολύ σύντομα. Το Κόμμα τέλος άρχισε να καταπιάνεται πρακτικώς με την κομμουνιστική εργασία ανάμεσα στους χωρικούς και η επιρροή του στις αγροτικές περιφέρειες είναι σήμερα αδιαμφισβήτητα μεγαλύτερη από κάθε άλλη φορά.

Δε μπορούμε ωστόσο να ειπούμε, ότι το Συνέδριο βρήκε το Κόμμα να 'χει στενή επαφή με τις προλεταριακές και εργαζόμενες γενικά μάζες. Γερά όργανα επαφής με τις μάζες του λείπουν ακόμη. Στα κυριότερα κέντρα μόλις τώρα άρχισε μια εργασία για τη συστηματική οργάνωση και λειτουργία πυρήνων και ομάδων (φράξιες). Οι οργανισμοί του κόμματος κατά το πλείστον διατηρούνε την παλαιά δυσκινησία: και συνιστούν τις ίδιες σχεδόν όπως και πρώτα δυσκολίες στη γοργή σύλληψη των αμέσων συνθημάτων που να ανταποκρίνονται στις καθημερινές απαιτήσεις των μαζών και στην κινητοποίηση των μαζών αυτών.

Οι παλαιές μεταρρυθμιστικές συνήθειες και οι γραφειοκρατικές μερικών επαγγελματικών στελεχών δεν έχουν δυστυχώς χάσει ολότελα τη βλαβερή τους επιρροή. Η διαφώτιση των μελών επάνω στα καθήκοντα του Κόμματος απέναντι στη δημιουργούμενη κάθε φορά κατάσταση πολύ χαλαρή και το κατά μέσον όρο επίπεδο της κομμουνιστικής των μορφώσεως πολύ χαμηλό. Συστηματική λινινιστική μορφωτική εργασία καμιά. Το Κόμμα ήταν σχεδόν εντελώς απροετοίμαστο ιδεολογικώς απέναντι στο ζήτημα της αστικής νομιμότητας και παρανομίας, στο δε εθνικό ζήτημα το τελευταίο Συνέδριο βρήκε το Κόμμα ν' ακολουθεί μια προγραμματικά εσφαλμένη γραμμή. Και τέλος το Συνέδριο βρήκε ακόμη μπροστά του ένα αρκετά βλαβερό υπόλειμμα της παλαιάς κρίσεως: το σχίσμα του Πειραιώς και μια οργάνωση, η οποία ονομαζόμενη "κομμουνιστική" και καλυπτόμενη κάτω από συνθήματα της Κ.Δ. προκαλούσε σύγχυση, πολέμουσε το Κόμμα και το εμπόδιζε στη δημιουργία μιας γερής οργανώσεως στο κυριότερο προλεταριακό κέντρο της χώρας.

Το έκτακτο Συνέδριο του Νοεμβρίου κατά ένα μέρος έδωσε στο Κόμμα εκείνο που θα του έδινε το Τρίτο Τακτικό Συνέδριο. Εκανε μια λεπτομερή ανάλυση της καταστάσεως της χώρας, όπως αυτή παρουσιάζεται μπροστά μας σήμερα, καθόρισε σαφέστατα τη γραμμή κατευθύνσεως του Κόμματος επάνω στα μεγάλα ζητήματα του αγώνος, και έθεσε τις βάσεις της μπολσεβικικής αναδιοργανώσεώς του. Το Συνέδριο συζήτησε πλατιά επάνω στην έκθεση δράσεως της παλαιάς Κ.Ε., αναγνώρισε το έργο της και τις αναπόφευκτες ελλείψεις που είχε το κεντρικό όργανο κατά το από του Φεβρουαρίου 1924 διάστημα, καθόρισε όμως μέσα στη σχετική του απόφαση τις πραγματικές δυνατότητες εργασίας και κινητοποίησεως του Κόμματος, καθώς και τα σφάλματα που έγιναν.

Στην απόφαση του Συνεδρίου για την πολιτική και οικονομική κατάσταση και τα καθήκοντα του Κόμματος, αναλύονται όλες οι κύριες εκδηλώσεις της σημερινής πολιτικής και οικονομικής κρίσεως της ελληνικής μπουρζουαζίας, οι κοινωνικές της συνέπειες και η θέση της εργατικής τάξεως, των φτωχών χωρικών και προσφύγων απέναντί της, καθορίζονται σαφώς τα άμεσα καθήκοντα του Κόμματος και δίδονται γραμμές κατευθύνσεως επάνω σ' όλα τα πεδία του αγώνος, (φασισμός, δημοκρατικές αυταπάτες, μοναρχικές απόπειρες, "ανασύνταξη του πολιτεύματος", ενιαίο μέτωπο εργατών, χωρικών και προσφύγων, καταπιεζόμενων εθνοτήτων, πρόβλημα εξουσίας, Βαλκανική Ομοσπονδία κλπ).

Το Συνέδριο συζήτησε επίσης πάνω στην κατάσταση του επαγγελματικού κινήματος, τόνισε τις ελλείψεις και τα λάθη που έγιναν επάνω σ' αυτό το πεδίο και ψήφισε λεπτομερείς ειδικές θέσεις για την επαγγελματική τακτική του Κόμματος, οι οποίες θέτουν τον αγώνα του Κόμματός μας μέσα στα συνδικάτα και το ενιαίο εργατικό μέτωπο επάνω στις βάσεις του Πέμπτου Παγκόσμιου Συνεδρίου, καταδικάζει την τακτική των υπουργείων και των διαπραγματεύσεων με τη μορφή από την οποία έγινε πολλές φορές

μέχρι σήμερα χρήση τους και καθορίζει τις οργανωτικές μορφές της εργασίας των κομμουνιστών μέσα στα συνδικάτα.

Ειδική απόφαση του Συνεδρίου παραδέχτηκε όλες τις αποφάσεις των Παγκόσμιων Συνεδρίων της Κ.Δ. και της ΒΚΟ, και ενέκρινε την έκθεση των αντιπροσώπων του Κόμματος στο Πέμπτο Παγκόσμιο Συνέδριο και στην 7η Βαλκανική Συνδιάσκεψη. Σύμφωνα με τις αποφάσεις του 2ου Παγκόσμιου Συνεδρίου το Συνέδριο αποφάσισε τη μετονομασία του Κόμματος σε Κομμουνιστικό Κόμμα της Ελλάδος (Ελληνικό Τμήμα της Κομμουνιστικής Διεθνούς). Η αναδιοργάνωση του Κόμματος επί τη βάσει των πυρήνων αναλύθηκε πλατιά και ειδικές θέσεις ψηφίστηκαν για τα δυο στάδια που θα περάσει η αναδιοργάνωση (σχηματισμός πυρήνων - ολοκληρωτική αναδιοργάνωση). Το Συνέδριο έδωσε επίσης στο Κόμμα νέο Καταστατικό επί τη βάσει της νέας οργανώσεως. Το νέο Καταστατικό εισάγει το θεσμό των περιφερειακών οργανώσεων και καθορίζει συγκεκριμένα την έννοια του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού.

Ένα μεγάλο μέρος των εργασιών του Συνεδρίου αφιερώθηκε στην εξέταση του αγροτικού και στην εργασία μας ανάμεσα στους χωρικούς και τους πρόσφυγες. Το Συνέδριο ύστερα από μακρές συζητήσεις ψήφισε προγραμματικές θέσεις επί του αγροτικού, όσο και λεπτομερή ειδική απόφαση για την εργασία μας, οργανωτική προπαγανδιστική, πολιτική ανάμεσα στις μάζες των φτωχών και ακτημόνων αγροτών. Ειδικώς επίσης ασχολήθηκε το Συνέδριο με το επαναστατικό κίνημα των Πολεμιστών και των Νέων, και ειδικές θέσεις καθόρισαν την τακτική του Κόμματος μέσα στις οργανώσεις [Παλαιών Πολεμιστών και Θυμάτων Στρατού](#) καθώς και τις σχέσεις Κόμματος και Κομμουνιστικής Νεολαίας.

Το σχίσμα του Πειραιώς απασχόλησε σοβαρά το Συνέδριο, σαν ένα εμπόδιο στην εργασία του κόμματός μας στον Πειραιά. Η ορθή απόφαση που πάρθηκε επάνω σ' αυτό το ζήτημα είναι πραγματικά ένα καλό βήμα προς την ενοποίηση των προλεταριακών επαναστατικών δυνάμεων στον Πειραιά. Η προκλητική στάση που κράτησαν οι "ηγέτες" της λεγόμενης "Κ. Ενώσεως" όχι μόνον απέναντι των αντιπροσώπων της Κ.Δ., η ανόητη συνέχιση της γελοίας πολεμικής των εναντίον του κόμματος, αποδείχνουν ότι είναι επιβλαβή στοιχεία στον αγώνα, ωφελούν εν μέρει, διότι τους ξεσκεπάζουν στα μάτια των παραπλανημένων εργατών ως εχθρούς της προλεταριακής ενότητας και τέλος έρχονται σαν μια επαλήθευση της αποφάσεως που πήρε το Συνέδριο να μην τους δεχθεί, αυτούς μόνον, εντός του κόμματος, ως διαλυτικά και επιβλαβή στοιχεία. Ήδη οι ειλικρινείς εργάτες του Πειραιώς άρχισαν να συναισθάνονται το καθήκον τους το κομμουνιστικό και να προσέρχονται πάλι πιστοί στρατιώτες του ΚΚΕ.

Η συζήτηση τέλος επάνω στο εθνικό ζήτημα και η απόφαση του Συνεδρίου επάνω σ' αυτό είναι πραγματικά οι χαρακτηριστικότερες του Συνεδρίου. Η μακρά διεξοδική εξέταση του θέματος, κάτω από το φως των αποφάσεων του 5ου Παγκόσμιου Συνεδρίου και της 7ης Βαλκανικής Συνδιάσκεψης, έπεισε όλο το Συνέδριο, ότι ο πραγματικός αυτοκαθορισμός της Μακεδονίας και Θράκης μέχρι και του αποχωρισμού των από τα ιμπεριαλιστικά κράτη μεταξύ των οποίων είναι διαμελισμένες και του σχηματισμού ιδιαίτερων ενιαίων και ανεξάρτητων κρατών και η Βαλκανική Ομοσπονδία, είναι η μόνη λύση την οποία το ΚΚΕ, ως επαναστατικό κόμμα του προλεταριάτου, μπορεί να δώσει στο εθνικό ζήτημα, όπως παρουσιάζεται σήμερα με τόση οξύτητα στη Μακεδονία και Θράκη. Οι δισταγμοί δυο τριών συντρόφων, οι οποίοι παραδεχόμενοι κατ' αρχήν τα συνθήματα της Κ.Δ. και ΒΚΟ, υποστηρίζουν την άποψη της "προπαρασκευής" αποδείχτηκε, ότι δεν μπορούσαν να αντισταθούν σοβαρά στην κομμουνιστική κριτική. Οι σύντροφοι αυτοί ήδη μέσα στην

πράξη, είμαστε βέβαιοι, ότι θ' αρχίσουν να καταλαβαίνουν εκείνο που ιδιαιτέρως υπογράμμισε το Συνέδριο: ότι δηλαδή ότι παραδέχεται ο κομμουνιστής το παραδέχεται όχι απλώς κατ' αρχήν και θεωρίαν, αλλά στην πράξη, και ότι η καλύτερη προπαρασκευή γίνεται μέσα στη δράση.

Το τελευταίο Συνέδριο του Κόμματος αποτελεί ένα νέο σταθμό, από τον οποίο ξεκινήσαμε και πάλι για να προχωρήσουμε με γοργότερα ιδεολογικά και οργανωτικά εφόδια, προς το σκοπό μας: το γκρέμισμα της κεφαλαιοκρατίας και τη δικτατορία του προλεταριάτου και των φτωχών χωρικών. Η νέα περίοδος που ξανοίγεται ύστερα από το Συνέδριο του Νοεμβρίου επβάλλει στους αγωνιστές του Κόμματος περισσότερο σοβαρά καθήκοντα από κάθε άλλη φορά, επάνω σε όλα τα επίπεδα του αγώνα στην εσωτερική συνοχή και μπολσεβικική πειθαρχία, στο σύνδεσμό μας γενικά με τις εργαζόμενες μάζες, μέσα στα συνδικάτα, ανάμεσα στους χωρικούς και τους πρόσφυγες, στην εργασία μας μέσα στο στρατό και στόλο, στην καταπολέμηση του φασισμού κλπ.

Το Κόμμα μας πρέπει πολύ σύντομα να φανεί άξιο να εφαρμόσει πρακτικά τις αποφάσεις του "Συνεδρίου Μπολσεβικοποίησής" του.

Π. Σαρκάτος [*Π. Πουλιόπουλος*]

ΚΟΜΕΠ, Ιανουάριος 1926
